

همکاری متقابل محور حل مسائل انرژی در جهان

به اعتقاد بسیاری از صاحب‌نظران اقتصاد انرژی، قرن بیست‌ویکم قرن انرژی خواهد بود و الگوی تجارت انرژی در این قرن دستخوش تغییرات زیادی خواهد شد. با توجه به این موضوع، اقتصاد انرژی در شماره‌های اخیر تلاش می‌کند تا با گفتگو با برخی از تحلیلگران ارشد انرژی در جهان دیدگاه‌های آنها را در زمینه تحولات انرژی در جهان و نقش ایران در آنها جویا شود. در این شماره دیدگاه‌های دکتر کوبایاشی مدیرعامل مؤسسه JOGMEC در ژاپن را می‌خوانید.

اقتصاد انرژی: نظر شما درباره پروژه‌های LNG چیست؟

چند نکته در این زمینه به ذهنم می‌رسد که به آنها اشاره می‌کنم. تجارت LNG یا پروژه‌های صادرات گاز نیاز به سرمایه‌گذارهای عظیم و توان فنی بسیار بالایی دارد بنابراین صادرات گاز باید به نحوی مدیریت شود که پروژه‌ها به خوبی هماهنگ شوند و تصمیمات با سرعت و دقت صورت گیرد.

اقتصاد انرژی: به نظر شما آیا تحریم‌های نفتی آینده علیه ایران می‌تواند بر تقاضای انرژی در جهان تأثیر گذارد؟

به نظر من در حال حاضر باید تجارت گاز بر اساس مناسبات اقتصادی باشد. اگر ایران به عنوان یک کشور صادرکننده گاز از یک سو و کشورهای واردکننده گاز از سوی دیگر بتوانند معاملات اقتصادی را با هم منعقد کنند آن گاه محدودیتهای سیاسی کم‌رنگ می‌شود. درک من از این موضوع این گونه است.

برعهده دارم با بخش تحقیقاتی وزارت نفت ایران در خصوص پروژه های کوپلینگ متان همکاری می کند. اما این تنها یک مثال است. پتانسیل های فراوانی برای همکاری در این زمینه ها در جهان وجود دارد. در زمینه توسعه منابع انسانی نیز وضع به همین منوال است.

اقتصاد انرژی: پیش بینی شما در خصوص روند آتی قیمت های نفت در کوتاه مدت چیست؟ به نظر شما قیمت ها افزایش می یابند یا کاهش یا در همین سطح ثابت می مانند؟

من تنها می توانم به پیش بینی های دیگر مؤسسات درباره قیمت های نفت استناد کنم. اکثر این منابع معتبر معتقدند که قیمت ها در میان مدت به دلیل شرایط تراز عرضه و تقاضا معتدل تر می شوند. یکی از مهمترین دلایل آن افزایش عرضه غیراوپیک از کشورهایی همچون روسیه و تا حدودی برزیل است. بنابراین در میان مدت، در مقایسه با قیمت های جاری سطح قیمت ها تا حدودی معتدل تر می شود. اما در بلندمدت، قیمت نفت مجدداً افزایش می یابد و علت عمده آن افزایش تقاضای کشورهای همچون هند و چین است که دوران رشد خود را سپری می کنند. در بخش عرضه نیز سرمایه گذاری های فراوانی در بخش هایی همچون آب های عمیق و میدین کوچک و متوسط حاشیه ای مورد نیاز است.

اقتصاد انرژی: آیا شما پیش بینی می کنید که این چنین شوک های قیمتی برای گاز نیز اتفاق افتد با توجه به اینکه در دو دهه گذشته شاهد هیچ شوکی در قیمت های گاز نبوده ایم؟ به نظر شما آیا قیمت های بسیار بالای نفت قیمت های گاز را نیز افزایش می دهد یا تصور شما این است که افزایش تولید گاز طبیعتاً نهایتاً قیمت های نفت را کاهش می دهد؟

به نظر من بازار گاز و بازار نفت با هم تفاوت های دارند. تجارت موفق گاز مستلزم سرمایه گذاری های مالی بسیار زیاد و رابطه پایدار کشورهای تولیدکننده و مصرف کننده است. بنابراین بعید به نظر می رسد که قیمت های گاز به یکباره جهش کند. مهمترین بخش مصرف کننده گاز نیز بخش برق است و در بخش برق نیز رقابت شدیدی برقرار است و لذا بعید به نظر می رسد که قیمت های گاز به یکباره با شوک روبه رو شود. اگر کسی تصمیم بگیرد که گاز را با قیمت های بالا به فروش برساند منابع دیگری مانند زغال سنگ و هسته ای به سرعت جایگزین آن می شود. بنابراین گاز طبیعی باید توانایی رقابت با دیگر منابع انرژی را داشته باشد.

اقتصاد انرژی: با توجه به رشد تقاضای انرژی در سال های اخیر برخی بر این اعتقادند که تشکیل سازمان کشورهای صادرکننده گاز بسیار ضروری است. نظر شما در این زمینه چیست؟ اگر بله، چگونه چنین سازمانی می تواند تقاضای گاز را در جهان مدیریت کند؟

به نظر من مدیریت بازار توسط چند کشور موفقیت آمیز نخواهد بود مگر آنکه این کشورها دارای سهم بالایی از بازار باشند. اما در بازار گاز در حال حاضر کشورهای صادرکننده فراوانی وجود دارند که مهمترین آنها ایران و روسیه هستند. البته استرالیا، اندونزی و کانادا و تا حدودی ایالات متحده نیز حاضرند. باید این درک بین این کشورها حاصل شود که اگر بازار به خوبی عمل کند هم تولیدکنندگان و هم مصرف کنندگان از آن منفعت خواهند برد. اما در کوتاه مدت باید ادعا کنم که تشکیل اوپیک گازی برای کشورهای صادرکننده بسیار مشکل خواهد بود.

اقتصاد انرژی: نظر شما در مورد تجربه تشکیل اوپیک با نفت چیست؟ اگر ما چنین سازمانی را برای گاز تشکیل دهیم می تواند کارایی اوپیک را داشته باشد؟ آیا اوپیک الگوی خوبی برای اوپیک گازی در آینده خواهد بود؟ آیا این اوپیک گازی برای بازار گاز خوب خواهد بود و به طور کلی آیا شما با تشکیل چنین سازمانی موافق هستید یا ترجیح می دهید وضعیت به همین منوال باقی بماند؟

به نظر من مکانیسم بازار برای تولیدکنندگان و مصرف کنندگان اهمیت فراوانی دارد. به این مفهوم که همکاری ها و گفتگوهای

تولیدکنندگان و مصرف کنندگان از تشکیل یک کارتل از مصرف کنندگان و یا تولیدکنندگان بسیار پر اهمیت تر است. در پاسخ یکی از سؤالات شما باید بگویم که اوپیک توانست به برخی از نتایج بسیار ارزشمندی در طی این سالها برسد اما این سازمان در عین حال همچون مصرف کنندگان تلاش می کند تا بازار نفت باثباتی داشته باشد و این درس مهمی برای بازار گاز جهانی است. این موضوع برای تولیدکنندگان و مصرف کنندگان بسیار مهم است تا در زمینه های ضروری مانند توسعه تکنولوژیک و نیروی انسانی با هم مشارکت کنند. من می توانم چند مثال را در اینجا متذکر شوم. در دوره توسعه تکنولوژیک هم کشورهای مصرف کننده و هم کشورهای واردکننده می توانند با هم همکاری کنند. سازمانی که من مدیریت آن را

همکاریها و گفتگوهای تولیدکنندگان و مصرف کنندگان از تشکیل یک کارتل از مصرف کنندگان و یا تولیدکنندگان بسیار پراهمیت تر است

این موضوع برای تولیدکنندگان و مصرف کنندگان بسیار مهم است تا در زمینه های ضروری مانند توسعه تکنولوژیک و نیروی انسانی با هم مشارکت کنند